

Yazı Tura

Ofisimde son müşterilerimi beklerken camdan dışarıyı izliyordum. Havada bir tane bile bulut yoktu ama hava durumu yarım saat sonra yirmi iki dakika yağmur yağacağını söylüyordu. Açık havaya bakılırsa inanması çok güçtü. Ama bir o kadar da kaçınılmaz.

Sağ elimi cebime atıp bir bozuk para çıkardım. Çökme Gününden sonra kim bilir kaçınıncı kez attım aynı parayı havaya.

Döne döne yükseldi, döne döne avucuma düştü.

Tura.

Parayı tekrar başparmağım üzerine koyup fırlattım.

Yine tura.

Mekanik hareketlerle yine attım ama bu sefer avucuma düştüğünde ne geldiğini görmeden elimi kapattım. Hiçbir şeyi değiştirmeyeceğini biliyordum elbette. Çökme Gününden beridir Turacıydım ben. Evrenin değişmezlerinden biri de buydu artık. Falcı Ayhan yazı tura attığında her zaman tura gelecekti. İnanılmaz, ama bir o kadar da kaçınılmaz.

Elim hâlâ paranın üzerine kapalıyken gözüm masamdaki telefona takıldı. Alıp ekranını açtım ve kişilerden Kader'i buldum. Eski eşim. Çökmeden birkaç ay sonra mutluluk formülümüzü çıkarıp, gelecekte evliliğimizin yürümeyeceğini anlayınca ayrılışımızı hatırladım.

Her ne kadar o zamanlar birlikte mutlu olsak da yaptığımız ikimiz için de en doğrusuydu, biliyordum. Öyleyse, neden yıllar önce çektiğim gülümseyen fotoğrafı ile hâlâ telefonumda ilk sırada duruyordu? Neden telefonu her elime aldığımda açıp onu buluyor, aylardır konuşmamış olmamıza rağmen gülümseyen yüzüne ve telefon numarasına bakıyordum?

Kapı tıklatılıp açılınca telefonu kapatıp düşüncelerimden sıyrıldım. Sekreterim içeri yanında genç bir erkek ve kadınla girdi. İşe geçmeden önce avucumu açıp düştüğü gibi yerinde duran paraya baktım.

Yine turaydı. Elbette hep tura.

“Bugünkü son randevunuz Ayhan Bey.” deyip kapıyı kapatarak çıktı sekreterim.

Parayı cebime atıp çifti fal masasına davet ettim. Yerlerini almadan tokalaştık. “İsmail Bey ve Özlem Hanım sanırım?”

İkisi de gergince gülümseyip kafa salladı.

“Memnun oldum. Lütfen oturun.” dedim. “Size nasıl yardımcı olabilirim?”

Bir an, ne için geldiklerinden emin değillermiş gibi bakiştılar. Sonra, Özlem konuştu. “Altı aydır birlikteyiz.” dedi. “Evlenmek istiyoruz. Evlenirsek mutlu olup olamayacağımızı bize söyleyebilir misiniz?”

Kafam az önce telefondaki o tanıdık gülüşe gitti yine. Gelecekte bizi neyin beklediğini öğrendikten sonra, ayrılana kadar her gün biraz daha azalarak kaybolan o gülüşe.

İş icabı sırtarak kızıl keten kaplı masayı, üstünde duran bozuk paraları ve çeşit çeşit zarlara gösterdim. “En doğru yere geldiniz. Evlilik falı uzmanlık alanlarımdandır.”

Başlamadan önce geçmişlerini sordum. İkisi de orta halli ailelerden gelme, eğitilmiş ve pırıl pırıl çocuklardı. Kimyaları uyuşuyor, birbirlerine de yaklaşıyorlardı. Ama hiçbir geleceğin garantisi değildi ve onu öğrenmek için buradaydılar.

İşe başlamak için elimi masadaki bozuk paralara uzatıyordum ki, “Fala geçmeden önce,” dedi Özlem, İsmail’e göz ucuyla bakarak. “Bize fal bakmanın neden bilimsel olduğunu anlatır mısınız? Hayatımızdaki en önemli kararlardan birini verirken gerçekten işe yarayıp yaramadığını bilmek isteriz. Hem sanırım siz eskiden fizikçiymişsiniz. Çökmeden önce.”

Başımı sallayıp geriye yaslandım. Öyleyse, önce ufak bir tarih dersi. “28 Nisan 2034, saat 10:03. Ne yaptığınızı hatırlıyor musunuz? Çökme anında.”

“Ne önemi var?” diye çıkıştı İsmail. Burada olmak istemediği o kadar belliydi ki.

“Önemi şu.” dedim istifimi bozmadan. “Kimilerine göre Çökme anındaki halimiz, ne yaptığımız; gelecekte nasıl biri olacağımızı ve neler yapabileceğimizi belirleyen bir çıkış noktası. Mutluluk denkleminizi oluşturmanın ilk adımı.”

“Mutluluk denkleymiş!” dedi İsmail kendi kendine gülerek. Çökmenin gerçekliğini hâlâ tamamen kabul edememiş olduğu belliydi çocuğun. Gerçek hayatta somut olarak karşılaştıklarını göz ardı etmesi mümkün değildi elbette ama bunları kullanarak geleceğin tahmin edilemeyeceğine inanıyor olmalıydı.

Neyse ki, Özlem ile göz göze gelip biraz düşündü. Sonra da “Önceki gün çok yorulmuştum.” diyerek sorumu cevapladı. “Sabah o saatlerde hâlâ uyuyordum.”

Özlem de hiç düşünmeden, “Okulda son senemdi. Sınava yetişmek için yoldaydım.” dedi.

“Ben de üniversitede derse yeni girmiştım.” dedim, İsmail’in bakışlarına aldırmayarak. “Ne gariptir ki, Kuantum Dalga Fonksiyonunun Çökmesini anlatmak üzereydım. Ne olduğunu biliyor musunuz?”

İkisi de hayır anlamında başını salladı.

“Fizikçi Erwin Schrödinger’in oluşturduğu bir kuramdır. Buna göre, bir parçacık Schrödinger dalga denkleminin çeşitli ihtimaller verdiği, uzaydaki her konumda bulunabilir. Bu ihtimaller bazı konumlarda daha yüksektir ve baktığınızda parçacığı buralarda bulmanız daha olasıdır ama orada olacağının garantisi yoktur. Tamamen bir olasılık hesabıdır yani. Buraya kadar tamam mı?”

Özlem hevesle başını salladı, İsmail ise masadaki zarlardan birini eline almış oynuyordu.

“Bu kuramın ikinci önemli kısmı da şu: sistemde bir gözlem yapılanaya kadar parçacığın bulunduğu yer kesin olarak bilinemez. Sadece ve sadece gözlem yapıldığı anda olasılık dalga fonksiyonu çöker ve gerçeklik meydana gelerek parçacığın konumu tespit edilebilir.”

İsmail gözlerini zardan kaçırıp bana baktı. Dikkatini çekmiş gibiydim şimdi.

“Bunu en iyi açıklayan örnek eskiden çok ünlü olan bir düşünce deneyidir: Schrödinger’in kedisi. Bu deneyde içi gözlemlenemeyen bir kutuya bir kedi konur. Kedinin yanında da radyoaktif bir element ve o radyoaktif elementin bozunumu ile tetiklenen bir zehirli gaz düzeneği vardır. Dalga fonksiyonuna göre elementin bozunması herhangi bir zaman gerçekleşebilir, ama hiç gerçekleşmemesi de mümkün. Tamamen yarı yarıya bir olasılık. Bozunduğu zaman kedi ölür, bozunmazsa yaşar. Schrödinger, kutu gözlemlenmediği sürece bozunma ve bozunmama olasılığının aynı olduğunu söyler. Yani, gözlem yapılanaya kadar kedi hem ölüdür, hem diri. İşte, kuantum düzeyde evren bu şekilde çalışıyordu. Çökmeden önce.”

“Şimdi farklı olan ne?” diye sordu Özlem. Eskinin bu çürümüş kuramlarını yeni duyuyor gibiydi.

“Şimdi, o kediyi ve radyoaktif elementi o kutuya koyarsak, içine bakmadan sonucunun ne olacağını bilebiliyoruz. Kediyi içine koyduğumuz anda onu öldürüyor veya yaşıyoruz. Çünkü önceden tamamen olasılığa göre belirlenen elementin bozunma süresi artık kesin. Kuantum düzeydeki her şey için bu böyle. Artık olasılık diye bir şey yok. Sadece gerçekler var.”

Kaşlarının çatıklığından bir şey anlamadıkları belliydi. İç çekip masaya eğilerek birer bozuk para aldım ve ellerine tutuşturdum. Başparmakları üzerine koyup sırayla masaya atmalarını söyledim.

Paralar masaya düştüğünde İsmail'inki yazı, Özlem'inki tura gelmişti. Atışı doğru yaptıklarından emin olmak için ikişer kere daha attırdım. Farkında olmadan değişik şekillerde atış yapmaları farklı sonuçlar doğurabilirdi çünkü. Üçer atıştan sonra İsmail'inki hep yazı, Özlem'inki de hep turaydı.

Gelecek planları için iyi bir başlangıç değildi ama fallarına bakmaya başladığımı belli etmeden bu sefer de ellerine altılık birer zar verdim. Bunları da üçer kere attıklarında İsmail'inki hep iki, Özlem'inki hep altı geldi.

Kafamda falın kaderi yavaştan çizilmeye başlarken, "İşte," dedim. "Mikro âlemdeki bu kesinleşmenin sonucunu, makro âlemde en basit haliyle böyle görüyoruz. Yazı tura veya zar atarken bile şans yok. Yeterince sabiti bildiğimiz veya gözlem yoluyla öğrendiğimiz sürece gelecekte olacakları da önceden tahmin edebiliriz. Her şey çok bilinmeyenli birer denklem. Sadece attığınız paralar ve zarlardan bile hayatınızın genel akışı hakkında ihtimalleri sayılabirim. Veya farklı parametrelere göre ertesi gün havanın nasıl olacağını. Bir saat sonra nasıl hissedeceğinizi. Yeterli bilinen olursa hepsi daha kesin olarak hesaplanabilir."

"Evet," diyerek başını salladı Özlem. "Kimsenin ve hiçbir şeyin değişmesi mümkün değil deniyor. Çökme günü ne olduysak ölene kadar öyle kalacağız. Her şey o çarpışma deneyinden sonra olmuş. Ama biz nasıl olduğundan çok nedenini merak ediyoruz."

"Ve bu fala güvenerek doğru şeyi yapıp yapmadığımızı." diye tamamladı İsmail, gözleri masada son attığı zarlarda.

"Uzman kişiler tarafından yapıldığında falın güvenilir olduğundan şüphemiz olmasın." dedim sakince. "Geleceği öngörmede neden sonuç ilişkilerini inceleyen yüzlerce araştırma sonucu yayınlanıyor her ay. Benim gibi bunları güncel olarak takip eden bir falcının yanlış sonuçlara ulaşması çok zor. Deney sonrası çökmenin sebebine gelecek olursak, bu konuda kesin bir görüş yok. Sadece bazı teoriler var. Kimileri, o gün dünyanın en büyük parçacık çarpıştırıcısında yapılan, şimdiye kadarki en yüksek enerjili deneyin asla öğrenmememiz gereken bilgileri açığa çıkardığını söylüyor. Diğer bir deyişle, evrensel bir sınırı ihlal ettiğimiz için zincirleme bir reaksiyona yol açarak tüm olasılık fonksiyonlarının çökmesine neden olduk."

"Her şeyi, en ince ayrıntısına kadar bilme takıntımız sonumuz oldu demek?" dedi İsmail, Özlem'e dönüp imalı bir şekilde gülümseyerek. "Merak bizi bu hale getirdi?"

“Ben bir şey demiyorum. Sadece bir teori.” dedim omuz silkerek.

“Başka?” diye sordu Özlem.

“Bir diğer teori de,” dedim iç çekerek, “Deneyin daha yüksek boyutlarda yaşayan bazı varlıkların dikkatini çekmiş olması. Dikkatlerini çektik. Evren denen bu kapalı kutuyu gözlemledik. Tüm olasılık fonksiyonları çöktü.”

“Tanrı yani?” dedi Özlem. “Bilinmemesi gereken şeylere el uzattık, o da her şeyin kaderini bir daha değiştirilemez şekilde çizerek bizi cezalandırdı.”

İsmail gözlerini yuvarladı. Buna inanmadığı belliydi ama ben, “Belki.” dedim sadece, konuyu daha fazla uzatmak istemeyerek. Günün sonu yaklaşıyordu ve müşterilerimin geleceği konusunda içimde kötü bir his vardı. “Öyleyse, mutlu olup olamayacağınızı öğrenmeye hazır mısınız?” diye sordum sonunda.

Özlem, İsmail’e baktı. Çocuk, dudaklarını bükmüş kararsızca bekliyordu. Kız, oğlanın elini sıkıp bakışlarını kenetledi. Uzun süreli bir sessizlikten sonra iç çekip başıyla onayladı İsmail. İkisinin bakışları da beklentiyle bana döndü.

Bozuk para ve zar gibi genel adımları geçtiğimiz için evlilikle alakası yokmuş gibi görünen ve daha özele inen sorularımı sormaya başladım.

Uykudan uyanığınızda kendinizi hangi tarafta uyanmış bulursunuz?

İsmail sağ yanı; Özlem sırt üstü.

Evden çıkarken kapıyı açık unutur musunuz?

İsmail -şaşkın- evet, her zaman; Özlem -kesinlikle- hayır.

Para üstü vermeniz gerektiğinde cüzdanınızda bozuk paranız olur mu?

İsmail her zaman olur; Özlem hiçbir zaman.

Yemek yerken içinden hiç taş çıktığı olur mu?

İsmail hiç çıkmaz; Özlem hiç çıkmaz.

Yağmura şemsiyeniz varken mi yakalanırsınız, yokken mi?

İsmail şemsiyesiz; Özlem şemsiyeli.

Ve böyle devam etti. Belki yirmi, yirmi beş soru. Sonlara doğru bazılarının gerçekten de evlilikte mutlu olmayla alakası yoktu. Sonuca çoktan ulaşmışım çünkü ve işimi doğru yapmadığımı düşünmelerini istemiyordum.

“Evet.” dedim sonunda arkama yaslanarak. Yüzümü ifadesiz tutmaya çalıştım ama Özlem sonucu anlamış olmalıydı ki, bakışlarını kaçırıp pencereden dışarıya bakmaya başladı. İsmail ise buraya geldiğinden beri belki ilk kez heyecanla öne doğru eğildi.

Bir süre diyeceklerimi düşündüm. İşin en sevmediğim taraflarından biriydi bu, cevap arayanlara imkânsız olduğunu söylemek. Sonucu açıklamak için ağızımı açtım ama Özlem başını sağa sola sallayıp, “Söylemeyin.” dedi.

İsmail ile ikimiz şaşkınca bakakaldık.

“Schrödinger’in kedisi.” dedi Özlem yutkunarak. “Belki de, geleceğimizde ne olacağını öğrenmezsek her iki ihtimal de son ana kadar geçerli olur.” İsmail’e döndü sonra. “Özür dilerim.” dedi gözünde biriken yaşları silerek. “Sen haklıydın. Öncesinde değil, birlikte yaşayarak öğrenelim mutlu olup olmayacağımızı.”

İsmail, sessizce Özlem’in elini kavradı ve uzun süre bakiştılar. Geleceklerine ben değil, burada onlar karar veriyordu.

Uzun sessizliği dışarıda gürleyen gökyüzü böldü. Yağmur gelmek üzereydi.

Sonunda bir karara varmış olmalılar ki, Özlem gözyaşlarını silip gülümseyerek gözlerini kaçırdı, İsmail de yüzünü bana çevirdi.

Bir süre genç adamla bakiştık. Falın ne gösterdiğini o da biliyor olmalıydı ama sadece belli belirsiz başını sallamakla yetindi.

İlk kez böyle bir şey yaşadığım için ne yapacağımı bilemedim. Üzüldüm çocuklar için. Yapamayacaklarından o kadar emindim ki. Mutlu olmalarını ben de isterdim ama her şey denemeyle olsa zıplayarak dünyanın çekiminden kurtulmak da mümkün olurdu.

Ele ele tutuşarak masadan kalktılar. Zar zor duyulan bir sesle teşekkür etti Özlem. Sonra, İsmail Özlem’i sarmaladı ve sessizce ofisimden çıktılar.

Son çıkan İsmail kapıyı ardından açık bırakmıştı.

Kendi kendime iç çekerek yerimden kalkıp kapıyı kapattım. Bir süre orada öylece durup kendi ayrılığımızı düşündüm. O kadar mutluymken vazgeçerek doğru şeyi mi yapmıştık gerçekten? Her şeyi bilinen denklemin farklı bir sonucu olabilir miydi ki?

Elimi cebime atıp bozuk parayı çıkardım kendime hâkim olamayarak. Masama doğru giderken havaya fırlattım milyonuncu kez.

Tura.

Masadan telefonu aldım. Eşimi bulmaya çalışırken tekrar havaya attım parayı.

Numarası ve gülüşü ekranda belirince, göz ucuyla elime düşen paraya baktım.

Yine tura.

Gözlerimi yumup son kez attım.

Avucuma düştüğünü hissedince elimi üzerine kapattım.

O sırada dışarıda şiddetli bir sağanak başladı.

Cam kenarına gidip dışarı baktım. Az önceki müşterilerim aşağıdaydı. İsmail yağmur altında ıslanırken, Özlem çantasından bir şemsiye çıkarıp ikisinin üzerine tuttu. Birbirlerine sarılıp yürüyerek, yağmurun altında ara sokaklarda kayboldular.

Telefonun ekranında gülümseyen yüze döndüm sonra, ardından da içindeki parayla hâlâ kapalı duran elime.

İmkânsızlığın içinde bir imkân olabilir miydi? Sonucu bilinen denklem farklı şekilde çözülemezdi ama çözülmeyen bırakılabilir miydi?

Çökme Gününden sonra belki de ilk kez umursamadığımı fark ettim.

Ne geldiğine bakmadan parayı cebime bıraktım ve yıllar sonra tekrar Kader'i aradım.